

1-4

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 4. sjednici, održanoj dana 19.01.2023. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Usvaja se Izvještaj o praćenju realizacije mjera i aktivnosti planiranih Kantonalnim ekološkim akcionim planom Zeničko-dobojskog kantona.

II.

Izvještaj iz tačke I. čini sastavni dio ovog zaključka.

III.

Zaključak sa Izvještajem iz tačke I. upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

IV.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02- 19-1124 /23
Datum, 19.01.2023. godine
Z e n i c a

PREMIJER

Amra Mehmedić
Amra Mehmedić

DOSTAVLJENO:

- 1x Ministarstvo za prostorno uređenje,
promet i komunikacije i zaštitu okoline,
- 1x Stručna služba Skupštine,
- 1x Univerzitet u Zenici, putem Ministarstva,
- 1x Institut „Kemal Kapetanović“ Zenica, putem Ministarstva,
- 1x a/a.

UNIVERZITET U ZENICI
UNIVERSITY OF ZENICA
INSTITUT "Kemal Kapetanović" u ZENICI
INSTITUTE "Kemal Kapetanović" of ZENICA

IZVJEŠTAJ

o praćenju realizacije mjera i aktivnosti planiranih
Kantonalnim ekološkim akcionim planom
Zeničko-dobojskog kantona

Zenica, decembar 2022. godine

UNIVERZITET U ZENICI
UNIVERSITY OF ZENICA
INSTITUT "Kemal Kapetanović" u ZENICI
INSTITUTE "Kemal Kapetanović" of ZENICA

Naručilac:	Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona – Skupštinska komisija za praćenje realizacije Kantonalnog ekološkog akcionog plana Zeničko-dobojskog kantona
Naziv dokumenta:	Informacija o praćenju realizacije mjera i aktivnosti planiranih Kantonalnim ekološkim akcionim planom Zeničko-dobojskog kantona
Oznaka dokumenta:	E-06-CZO/22

Datum:	Direktor Instituta:
07.12.2022.	Naučni saradnik Mustafa Hadžalić, dr.sc.

Zenica, decembar 2022. godine

UVOD

Kantonalni ekološki akcioni plan predstavlja razvojno-planski dokument koji na osnovu procjene stanja okoliša, utvrđenih okolišnih problema i definiranih akcija doprinosi unapređenju stanja okoliša područja za koji se on izrađuje. Pravni osnov za izradu Kantonalnog ekološkog akcionog plana Zeničko-dobojskog kantona (KEAP ZDK) dat je članom 49. Zakona o zaštiti okoliša FBiH, kojim je propisano da su kantoni dužni donijeti akcioni plan zaštite okoliša usklađen sa Strategijom zaštite okoliša Federacije BiH (2008.-2018), uz obavezno učešće javnosti. KEAP ZDK sadrži ukupno 269 mjera raspoređenih u 10 oblasti, čijom realizacijom bi se trebalo postići 26 strateških i 65 operativnih ciljeva. U nardenoj tabeli dat je pregled broja planiranih mjera po oblastima/podoblastima KEAP-a ZDK.

Tabela 1. Broja planiranih mjera u oblastima/podoblastima KEAP-a ZDK

Redni broj	Oblast	Podoblast	Broj planiranih mjera
1	Privreda	1.1. Energetika	12
		1.2. Industrija i rudarstvo	4
		1.3. Saobraćaj i saobr. infrastruktura	3
		1.4. Poljoprivreda	16
		1.5. Turizam i ugostiteljstvo	6
2	Javno zdravlje	-	21
3	Upravljanje kvalitetom zraka	-	24
4	Vode	4.1. Korištenje voda	12
		4.2. Zaštita voda	8
		4.3. Zaštita od voda	8
5	Zemljište	-	24
6	Šumski resursi	-	23
7	Priroda	7.1. Priroda	31
		7.2. Kulturno-historijsko naslijeđe	9
8	Otpad	-	24
9	Buka	-	13
10	Odgovori politika i finansiranje	-	31
Ukupno planiranih mjera:			269

Za realizaciju navedenih mjera iz KEAP ZDK planirano je da se tokom 8 godina utroši oko 288 miliona KM, ne računajući sredstva za koja nisu navedeni iznosi, odnosno za koja je navedeno da će iznos biti naknadno utvrđen.

1. ANALIZA MJERA

Na osnovu pristiglih informacija o realizovanim mjerama iz Kantonalnog ekološkog akcionog plana zaštite okoliša Zeničko-dobojskog kantona za period 2017-2025.godine prikupljenih od nadležnih službi gradova/općina Ze-do kantona, javnih ustanova i pereuzeća izvršena je analiza ralizacije mjera Kantonalnog ekološkog akcionog plana Zeničko-dobojskog kantona za period 2017-2022 godina.

Oblast: **PRIVREDA**

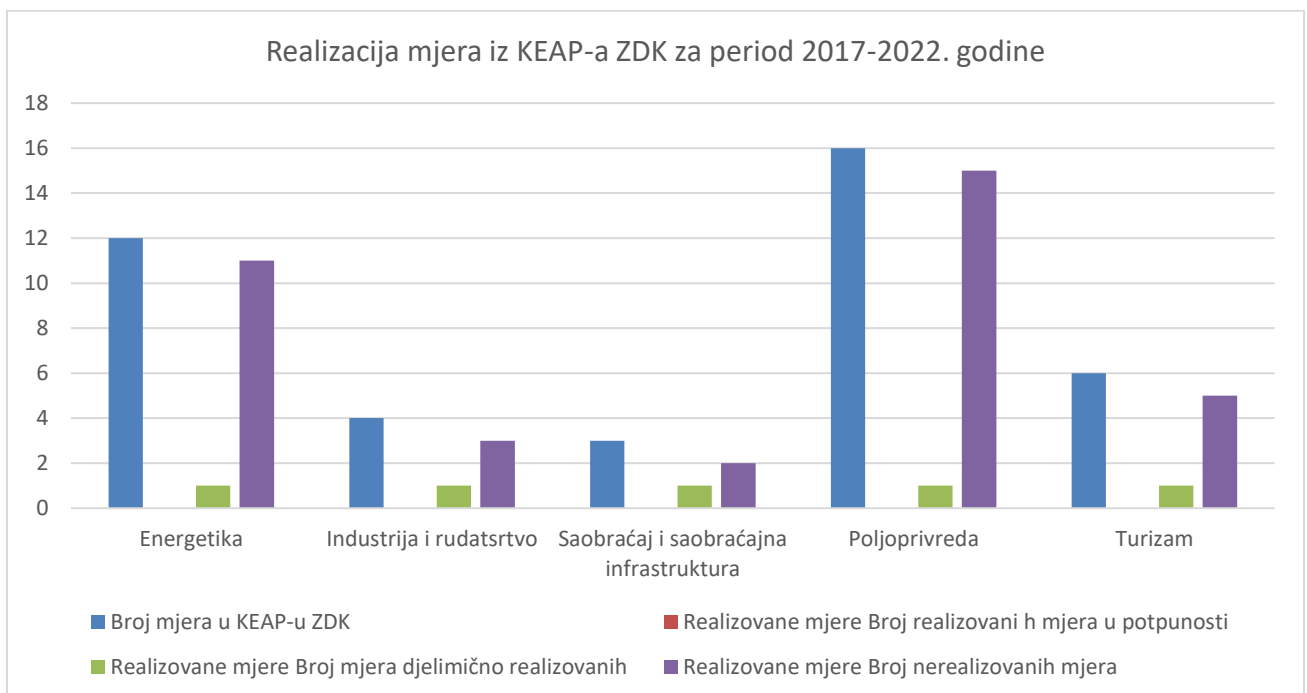
Privreda u KEAP- u ZDK 2017-2025. godine obuhvatila sljedeće podoblasti:

1. Energetika
2. Industrija i rudarstvo
3. Saobraćaj i saobraćajna infrastruktura
4. Poljoprivreda
5. Turizam i ugostiteljstvo

U narednoj tabeli prikazan je broj realizovanih mjera za oblast privrede.

Tabela 2. Tabelarni prikaz realizovanih mjera planiranih za oblast privredu

Redni broj	Podoblast privrede	Broj mjera u KEAP-u ZDK	Realizovane mjere		
			Broj realizovani h mjera u potpunosti	Broj mjera djelimično realizovanih	Broj nerealizovanih mjera
1.	Energetika	12	0	1	11
2.	Industrija i rudarstvo	4	0	1	3
3.	Saobraćaj i saobraćajna infrastruktura	3	0	1	2
4.	Poljoprivreda	16	0	1	15
5.	Turizam	6	0	1	5

Slika 1. Realizacija mjera iz KEAP-a ZDK za period 2017.-2022. godine

Za oblast privrede iznos utrošenih sredstava je 4 puta veći od planiranog iznosa (59,05 miliona KM, od planiranih 13,6 miliona), što ukazuje da podatak sadrži druge aktivnosti koje se ne tiču direktne okolišne politike u Zeničko dobojskom kantonu. Iz naziva pozicija u Budžetima (Izveštajim o izvršenju Budžeta ili u Budžetu za građane) vidljivo je da ima dosta sredstva uloženi u kapitalne investicije,

prije svega u osnovna sredstva, npr. utopljavanje školskih objekata od strane kantonalnog nivoa, zatim par općina/gradova opredjelile su sredstva u podsticaj za poljoprivredu, što je pohvalno, ali sa druge strane nije poznato koliko je uloženo u poboljšanje kvaliteta poljoprivrednih proizvoda. Značajna sredstva pojedine lokalne samouprave ulažu u podsticaje za zapošljavanje, neke čak opredjeljuju sredstva posebno za mlade, ali ni jednom riječju se ne dotiču oblasti zaštite okoline te tako ne znamo da li ta uložena sredstva imaju za cilj zaštitu zdravlja stanovnika.

Iz navedenog razloga nije urađena posebna obradu dobijenih podataka o uloženim finansijskim sredstvima, jer podaci o namjeni nisu dovoljno reprezentativni da se bez dileme mogu uzeti za mjere iz oblasti privrede u cilju zaštite okoline.

Oblast: JAVNO ZDRAVLJE

Broj planiranih mjera: **21**

Ukupno utrošeno sredstava: **6.255.542 KM**

Ukupno planiranih sredstava: **9.390.000 KM**

Redni broj.	Mjera	Utrošeno
Operativni cilj 1.1: Povećati obim monitoringa i kontrolu zdravstvene ispravnosti namirnica, vode za piće, rekreacionih voda i predmeta opće upotrebe		
1.1.3.	Osigurati dovoljno finansijskih sredstava za redovnu preventivnu sistematsku deratizaciju cjelokupnog područja Kantona	25.000
Operativni cilj 1.2: Poboljšati opće higijensko-sanitarne, zdravstvene i ekološke uvjete na javnim površinama		
1.2.1.	Osigurati dovoljno finansijskih sredstava za redovnu preventivnu sistematsku deratizaciju cjelokupnog područja Kantona	156.699
1.2.2.	Osigurati finansijska sredstva za uklanjanje pasa lotalica	328.453
1.2.3.	Obezbijediti redovno održavanje i obnavljanje zelenih površina, kao i kvalitetno čišćenje javnih površina u urbanim zonama	5.490.890
Operativni cilj 1.3: Sprječiti pojavu bolesti zbog konzumiranja neispravne hrane i vode		
1.3.1.	Intenzivniji, obimniji i efikasniji inspekcijski nadzor i kontrola hrane, vode za piće i predmeta opće upotrebe	30.000
Operativni cilj 1.5: Jačanje sistema javnog zdravstva		
1.5.1.	Izrada i realizacija plana za jačanje sistema javnog zdravstva u svrhu poboljšanja stanja zdravstvene zaštite stanovništva	100.000
1.5.6.	Podsticanje multidisciplinarnih istraživanja kako bi se što kvalitetnije sagledale zakonitosti u cilju boljih predviđanja o uticaju rizikofaktora okoliša na pojavu i učestalost bolesti koje su uzrokovane utjecajima onečišćenog i zagađenog okoliša	124.500

Oblast: UPRAVLJANJE KVALITETOM ZRAKA Broj planiranih mjera: **24**Ukupno utrošeno sredstava: **3.000.738 KM**Ukupno planiranih sredstava: **8.780.250 KM**

Redni broj.	Mjera	Utrošeno
Strateški cilj 1: Obezbijediti kvalitet zraka u skladu sa propisanim standardima i upravljanje kvalitetom zraka u skladu sa zakonskim propisima		
Operativni cilj 1.1: Kontrola i smanjenje emisije u zrak		
1.1.5.	Izgradnja i proširenje mreže (sistema) daljinskog grijanja u urbanim područjima u cilju povećanja energetske efikasnosti, te povećanja komfora grijanja i smanjivanja emisija u zrak, posebno u sredinama u kojima je kvalitet zraka ugrožen (Zenica, Kakanj i dr.)	819.877
1.1.10.	Edukacija građana i podizanje nivoa javne svijesti o stanju kvaliteta zraka, štetnostima pojedinih polutanata i mogućnosti smanjenja emisija (kućna ložišta, spaljivanje otpada, saobraćaj i dr.)	173.000
1.1.12.	Izrada registra zagađivača zraka na području Kantona	150.000
Operativni cilj 1.2: Upravljanje kvalitetom zraka u cilju obezbjeđenja njegovog propisanog kvaliteta i zaštite zdravlja stanovništva		
1.2.2.	Uspostavljanje sistema automatskog monitoringa kvaliteta zraka (mreže automatskih mjernih stanica) na području ZDK i njegovo uvezivanje u federalnu mrežu monitoringa kvaliteta zraka	1.068.256
1.2.5.	Obezbjedenje funkcionisanja sistema automatskog monitoringa kvaliteta na području Kantona, izrada stručnih izvještaja i redovno obavještanje građana o stanju kvaliteta zraka i preduzimanju adekvatnih mjera za smanjenje emisija u slučaju epizoda sa visokim koncentracijama polutanata u zraku	750.000
1.2.9	Donijeti Kantonalni akcioni plan zaštite kvaliteta zraka u skladu sa odredbama člana 29. Zakona o zaštiti zraka, jer su koncentracije više zagađujućih materija u zraku značajno veće od propisanih graničnih vrijednosti kvaliteta zraka u nekim urbanim područjima	39.604,50

Oblast: VODE Broj planiranih mjera: **28**Ukupno utrošeno sredstava: **25.108.418 KM**Ukupno planiranih sredstava: **7.800.000 KM**

Redni broj.	Mjera	Utrošeno
Strateški cilj 1: Povećanje obuhvata i poboljšanje javnog vodosnabdijevanja		
Operativni cilj 1.1: Povećanje obuhvata javnim vodovodnim sistemima sa sadašnjih 70 % na 80 %		

1.1.1.	Proširenje obuhvata javnog vodosnabdijevanja prema rubnim područjima (do % 80 pokrivenosti stanovništva)	4.478.516
1.1.2.	Uvezivanje lokalnih vodovoda u javne sisteme vodosnabdijevanja i njihovo stavljanje pod punu kontrolu	30.000
Operativni cilj 1.2. Smanjenje gubitaka u javnim vodovodnim sistemima za oko 15 %		
1.2.1.	Zamjena dotrajalih cijevi, kao i sanacija dotrajalih objekata u vodovodnim sistemima u općinama	185.000
1.2.2.	Edukacija stanovništva i privrede koja koristi vodu za piće o potrebi racionalizacije njene potrošnje	1.000
Operativni cilj 1.3: Racionalno korištenje, zaštita, unaprjeđenje stanja i očuvanje vodnih resursa koji se koriste ili se planiraju koristiti za potrebe javnog vodosnabdijevanja		
1.3.1.	Definisanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta vode za javno vodosnabdijevanje stanovništva u skladu sa Zakonom o vodama i podzakonskim aktima i donošenje odgovarajućih odluka	63.055
1.3.2.	Kontinuirano provođenje istražnih radova u cilju zaštite i analize postojećih i potencijalnih vodnih resursa sa aspekta korištenja za potrebe vodosnabdijevanja	105.063
1.3.3.	Kontinuirano i sistemsko praćenje kvaliteta vode za piće u javim sistemima vodosnabdijevanja i kvaliteta vode na lokalnim izvorištima i vodovodima	47.400
Strateški cilj 3: Postizanje i održavanje dobrog stanja površinskih i podzemnih voda radi zaštite akvatične flore i faune i potreba korisnika voda		
Operativni cilj 3.1: Izgradnja sistema za prikupljanje, odvođenje i tretman otpadnih voda za naselja ispod 2000 stanovnika		
3.1.1.	Izrada smjernica, definiranje normi i izgradnja kanalizacionih sistema i postrojenja za tretman otpadnih voda za oko 25 % stanovnika koji žive u naseljima do 2.000 stanovnika	576.206
3.2.1.	Povećanje stepena obuhvaćenosti stanovništva kanalizacionim sistemima (do 70% stanovništva) i izgradnja odgovarajućih postrojenja za tretman voda: Naselja sa 2.000-10.000 ES; Naselja sa 10.000-15.000 ES; Naselja preko 15.000 ES	12.015.000
3.2.2.	Izgradnja vodonepropusnih septičkih jama i stavljanje pod kontrolu zagađenja koje potiče iz jama	45.000
Operativni cilj 3.4: Smanjenje količina zagađenja koje dospijeva u površinske i podzemne vode sa uređenih i divljih deponija krutog otpada		
3.4.1.	Kontinuirano uklanjanje divljih deponija smeća i otpadnog materijala iz zona koje imaju negativan utjecaj na površinske i podzemne vode	65.000
Strateški cilj 4: Smanjenje rizika pri ekstremnim hidrološkim pojavama		
Operativni cilj 4.1: Obnova i sanacija postojećih, te izgradnja i održavanje sistema zaštitnih vodnih objekata u cilju povećanja stepena sigurnosti odbrane od poplava		

4.1.1.	Rekonstrukcija postojećih objekata zaštite od poplava do potrebnog nivoa zaštite koji odgovara značaju branjenog prostora i obimu štete koja bi mogla nastati eventualnom poplavom velikim vodama određenog ranga pojave	200.000
4.1.2.	Izgradnja zaštitnih objekata od velikih voda na ugroženim područjima po prioritetima	6.422.178,92
Operativni cilj 4.2: Izrada i donošenje Planova za zaštitu od štetnog djelovanja voda		
4.2.1.	Izrada i provođenje operativnih planova odbrane od poplave i leda - Inoviranje i dopuna Kantonalnog operativnog plana odbrane od poplava	425.000
4.2.4.	Sanacija šteta od erozije	450.000

Oblast: KULTURNO-HISTORIJSKO NASLIJEĐE

Broj planiranih mjera: 9

Ukupno utrošeno sredstava: **20.000 KM**

Ukupno planiranih sredstava: **250.000 KM**

Redni broj.	Mjera	Utrošeno
Strateški cilj 1: Adekvatno upravljanje objektima kulturne baštine		
Operativni cilj 1.1: Adekvatno implementiranje i poštivanje zakonske regulative		
1.1.7.	Obezbijediti adekvatno održavanje spomeničkog fonda	20.000

Oblast: UPRAVLJANJE OTPADOM

Broj planiranih mjera: 21

Ukupno utrošeno sredstava: **2.967.972 KM**

Ukupno planiranih sredstava: **74.730.000 KM**

Redni broj.	Mjera	Utrošeno
Strateški cilj 1: Smanjenje rizika po okoliš i zdravlje ljudi i uspostava prioritetne infrastrukture za integrirano upravljanje otpadom		
Operativni cilj 1.1: Stvoriti uvjete za sanitarno odlaganje komunalnog otpada u općinama ZDK kojima je izdato rješenje o zatvaranju postojećih nesanitarnih deponija		
1.1.1.	Izraditi programe povećanja broja domaćinstava pokrivenog organiziranim prikupljanjem komunalnog otpada u svim općinama ZDK sa procjenom sredstava	294.000
1.1.2.	Izrada studije izvedivosti o optimalnom modelu uspostave pretovarnih stanica i centara za upravljanje otpadom na području ZDK	40.000

1.1.3.	Izrada projektne dokumentacije pretovarnih stanica i centara za upravljanje otpadom na definiranim lokacijama	40.000
1.1.4.	Implementacija projektnih rješenja i izgradnja pretovarnih stanica i Centara za upravljanje otpadom. Rješavanje imovinsko pravnih odnosa, Dobijanje potrebnih dozvola po fazama realizacije, Uspostavljanje upravljačke strukture, Izgradnja infrastrukture prema projektnoj dokumentaciji	40.000
1.1.5.	Realizacija 2. faze Regionalne deponije Mošćanica i realizacija projekata iz okolišne dozvole	525.000
1.1.11.	Sanacija općinskih deponija kojima je izdato rješenje o zatvaranju i sanacija divljih deponija u ZDK.	1.124.617
1.1.12.	Program uspostavljanja infrastrukture za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada	522.923
1.1.13.	Javna kampanja za podizanje svijesti o posljedicama nesanitarnog odlaganja otpada na okoliš i ljudsko zdravlje	81.500
Operativni cilj 1.2: Stvoriti uvjete za održivo upravljanje opasnim, industrijskim i posebnim vrstama otpada prema izvoru nastanka		
1.2.2.	Izrada projekta uspostave infrastrukture i sistema za upravljanje i konačno zbrinjavanje animalnog otpada	179.932
1.2.3.	Inovirati i uskladiti gradske/općinske planove upravljanja otpadom sa KEAP-om u općinama ZDK i dostaviti ih u nadležno Kantonalno ministarstvo.	120.000

Oblast: ŠUMSKI RESURSI

Broj planiranih mjera: **23**

Ukupno utrošeno sredstava: **7.524.618 KM**

Ukupno planiranih sredstava: **12.940.000 KM**

Redni broj.	Mjera	Utrošeno
Strateški cilj 1: Upravljanje šumskim resursima po principima održivog razvoja u svrhu obezbjeđenja održivog korištenja šuma i upravljanja šumama, kao i svih opće korisnih funkcija šuma i zaštite stabilnosti šumskih ekosistema		
Operativni cilj 1.2: Deminiranje šuma i šumskog zemljišta na cijelom području Kantona		
1.2.1	Deminiranje šuma i šumskog zemljišta i sanacija šuma nakon deminiranja	1.200.000
Operativni cilj 1.3: Identifikacija i sanacija klizišta i devastiranog šumskog zemljišta		
1.3.2	Sanacija klizišta i devastiranog šumskog zemljišta	886.845,06
Operativni cilj 1.4: Provođenje preventivnih mjera zaštite šuma od požara		
1.4.2.	Realizacija plana zaštite šuma od požara	450.359,10

Operativni cilj 1.5: Obezbjedenje uvjeta za unaprjeđenje produkcije drvene mase i općekorisnih funkcija šuma		
1.5.2.	Intenzivnije i obimnije pošumljavanje i rekultivacija šuma	2.012.737,42
1.5.4	Stvaranje uvjeta za bržu, intenzivniju i efikasniju konverziju neproaktivnih šuma u produktivne šumske sastojine	1.118.045,70
Operativni cilj 1.6: Provesti certificiranje šuma i implementirati uvjete za eksploataciju šuma prema FSC sistemu		
1.6.1.	Provesti certificiranje šuma i implementirati uvjete za upravljanje šumama prema FSC sistemu	113.269,15
Operativni cilj 1.7: Uspostaviti efikasan monitoring šuma i šumskog zemljišta		
1.7.1.	Inventarizacija šuma i šumskog zemljišta u cilju uspostave baze podataka u GIS-u	1.743.361,93

Oblast: BUKA

Broj planiranih mjera: **13**

Ukupno utrošeno sredstava: **660.040 KM**

Ukupno planiranih sredstava: **325.000 KM**

Redni broj.	Mjera	Utrošeno
Strateški cilj 1: Smanjenje uticaj buke na okoliš i zdravlje ljudi u skladu sa zakonskim propisima o zaštiti od buke		
Operativni cilj 1.1: Kontrola i smanjenje nivoa buke		
1.1.6.	Izgradnja i održavanje podloge gradskih saobraćajnica u cilju smanjivanja nivoa produkovane buke i zaštite od buke te podsticanje građana na vožnju biciklima kroz uređenje biciklističkih staza	630.040
Operativni cilj 1.2: Zaštita od buke		
1.2.3.	Izgradnja i postavljanje zvučnih barijera, ograda i sadnja za zaštitnog pojasa pored saobraćajnica u svrhu zaštite stambenih zona i objekata od uticaja buke na mjestima gdje je nivo buke veći od propisanih graničnih vrijednost	30.000

Napomena: Iako u ukupnom iznosu utrošenih sredstava stoji da su ista realizovana u skoro dvostruko većem iznosu (194%) mora se imati u vidu da provedena mjera (izgradnja biciklističkih staza) nije isključivo mjera za smanjenje buke, nego se odnosi i na smanjenje zagađenja zraka, saobraćaj i promociju zdravijih životnih navika, tako da ovaj procenat nije pravi pokazatelj odnosa uloženi i planiranih sredstava za realizaciju ovih mjera. Utrošena sredstva odnose se samo na uspostavljanje mreže javnih bicikala NextBike u Zenici, izgradnju biciklističke staze, te obilježavanje evropske sedmice mobilnosti u Kaknju. Ovaj pokazatelj nije realan jer za jedinu realiziranu aktivnost nisu uopšte procijenjena potrebna sredstva nego su navedena "u skladu s budžetom"

Oblast: ODGOVORI POLITIKA I FINANSIRANJE SISTEMA ZAŠTITE OKOLIŠA

Broj planiranih mjera: **31**

Ukupno utrošeno sredstava: **104.000 KM**

Ukupno planiranih sredstava: **526.000 KM**

Redni broj.	Mjera	Utrošeno
Operativni cilj 1.2: Unaprijediti sistem planiranja zaštite okoliša u cilju definisanja okolinske politike i realizacije zakonskih obaveza		
1.2.2.	Inicirati donošenje Planova upravljanja otpadom u općinama u kojima isti nije donijet ili je istekao rok važenja (Tešanj, Usora, Maglaj, Zavidovići, Žepče, Zenica, Kakanj, Visoko, Olovo, Doboju Jug)	104.000

Zaključci:

1. Zbog nepostojanja sistema upravljanja zaštitom okoliša, Akcioni plan zaštite okoliša na području Zeničko-dobojskog kantona se ne provodi u planiranom obimu i prema planiranoj dinamici radi čega je i dalje prisutna prekomjerna zagađenost okoliša u većini lokalnih zajednica na području Zedo kantona, koja nerijetko predstavlja prijetnju po zdravlje stanovništva i ograničavajući faktor za efikasniji ekonomski razvoj usklađen sa potrebama društva i kvaliteta okoliša. Iz tog razloga potrebno je definisati i uspostaviti sistem upravljanja zaštitom okoliša na području Zeničko-dobojskog kantona u skladu sa obavezama koje proističu iz odredbi Zakona o zaštiti okoliša i drugih propisa u cilju obezbjeđenja kvaliteta okoliša i ekonomskog razvoja po principima održivog razvoja, najkasnije u roku od 6 mjeseci.
2. Jedna od ključnih smetnji za uspostavu sistema za upravljanje zaštitom okoliša, efikasnije praćenje provedbe i obezbjeđenja stručnih podloga za efikasniju provedbu Akcionog plana zaštite okoliša jeste neustrojena organizacija i višegodišnji nedostatak stručnih kadrova u Centru za okoliš Instituta „Kemal Kapetanović“ u Zenici, iako je zadnjih nekoliko godina donesno više zaključaka od strane različitih struktura i dato više prijedloga za kadrovsko jačanje Centra za okoliš te planirano KEAP-om, što još uvijek nije provedeno te predstavlja temeljnu smetnju za izvršavanje stručno-operativnih poslova. Zbog toga je neophodno da Vlada Zeničko-dobojskog kantona obaveže resorna ministarstva i menadžment Univerziteta u Zenici da što hitnije provedu upošljavanje planiranih stručnih kadrova u Centar za okoliš na što je ranije data saglasnost. Uspostava i funkcionisanje Centra za okoliš pri Univerzitetu u Zenici nije samo zakonska obaveza, nego je to i preduslov za realizaciju planiranih temeljnih mjera i aktivnosti koje su predviđene strateškim dokumentima Zeničko-dobojskog kantona, a koje proizilaze iz pravne regulative o zaštiti okoliša.
3. Postojeći sistem praćenja i koordinacije realizacije mjera iz Akcionog plana zaštite okoliša se pokazao kao neefikasan zbog nemogućnosti koordiniranja mjera i aktivnosti sa nosiocima njihove realizacije, lokalnim zajednicama, kantonalnim ustanovama i drugim subjektima, kao i zbog nemogućnosti uvida u stepen izvršenja planiranih mjera i aktivnosti, preispitivanja postignutih učinaka i planiranih mjera te predlaganje korektivnih mjera i prikupljanje podataka o realizovanim mjerama u određenim vremenskim rokovima prema Akcionom planu za zaštitu okoliša. Praćenje realizacije mjera i aktivnosti iz strateških dokumenata donesenih na nivou ZDK treba da vrši

stručna institucija, odnosno Centar za okoliš pri Institutu Kemal Kapetanović, koji je hitno potrebno uspostaviti u predviđenom formatu a prema odredbama Zakona o povjeravanju javnih ovlaštenja iz oblasti zaštite okoliša ZDK.

4. Preporučuje se da se kroz sve strategije/planove obavezno uključuju mjere i aktivnosti iz Akcionog plana za zaštitu okoliša radi međusektorskog usklađivanja planova i planiranja Budžeta, jer gotovo svi strateški planovi Zeničko-dobojskog kantona integriraju i mjere zaštite okoliša koje su detaljno i sveobuhvatno planirane Akcinim planom zaštite okoliša, koji čini sastavni dio KEAP-a Zeničko-dobojskog kantona.
5. Dokumentom okvirnog Budžeta, godišnjim proračunom Zeničko-dobojskog kantona i proračunima lokalnih zajednica obavezno treba planirati finansijska sredstva za realizaciju mjera iz Akcionog plana za zaštitu okoliša za svaku plansku godinu srazmjerno potrebama za realizaciju planiranih mjera radi postizanja ciljeva i ostvarivanja mjera za poboljšanje i održavanje kvaliteta okoliša definisanih KEAP-om i zakonskom regulativom.
6. Preporučuje se jedinicama lokalne samouprave da godišnje Programe utroška namjenskih sredstava za zaštitu okoline usaglase sa mjerama i aktivnostima iz Kantonalnog ekološkog akcionog plana Zeničko-dobojskog kantona.
7. Zadužuje se Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša Zeničko-dobojskog kantona da iznađe i definiše način finansiranja obaveza Centra za okoliš pri Institutu „Kemal Kapetanović“ u Zenici za obavljanje stručnih poslova iz oblasti zaštite okoliša koje proizilaze iz odredaba Zakona o povjeravanju javnih ovlaštenja iz oblasti zaštite okoliša, a u cilju stvaranja uvjeta za održavanje mreže mjernih stanica za monitoring kvaliteta zraka na području Zeničko-dobojskog kantona, uspostavu sistema za upravljanje zaštitom okoliša, te obavljanje planiranih stručnih poslova iz oblasti zaštite okoliša za potrebe i od interesa Zeničko-dobojskog kantona.
8. Svi nosioci realizacije mjera i aktivnosti iz Akcionog plana za zaštitu okoliša (resorna ministarstva, lokalne zajednice, javne ustanove i dr.) su dužni dostavljati Ministarstvu za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša Zeničko-dobojskog kantona godišnje izvještaje o realizaciji planiranih mjerama i aktivnostima najkasnije do 31. marta za prethodnu plansku godinu u cilju pripreme integralnog izvještaja za Vladu Zeničko-dobojskog kantona.
9. Zadužuje se Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša Zeničko-dobojskog kantona da pokrene postupak usklađivanja kantonalnih propisa iz oblasti zaštite okoliša sa novim propisima Federacije BiH.
10. Predlaže se Vladi Zeničko-dobojskog kantona da nakon razmatranja i usvajanja Izvještaja o realizaciji mjera i aktivnosti iz Akcionog plana za zaštitu okoliša (KEAP), usvojeni Izvještaj uputiti Skupštini Zeničko-dobojskog kantona u svrhu informisanja te svim nosiocima na realizaciju iz njihove nadležnosti.
11. S obzirom da do sada nije vršena revizija Kantonalnog ekološkog akcionog plana Zeničko-dobojskog kantona obavezuje se Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša Zeničko-dobojskog kantona da u saradnji sa Centrom za okoliš pri Institutu Kemal Kapetanović izvrši reviziju KEAP-a najkasnije do kraja 2023. godine u cilju usklađivanja sa potrebama prioritetne realizacije mjera koje osiguravaju veće efekte i usklađivanja sa međusektorskim strategijama.